

Archeologové odkryli největší starobronzové pohřebiště na střední Moravě

18.10.2024 - Nikola Orlitová | Archeologické centrum Olomouc

Archeologové z Archeologického centra Olomouc (ACO) při záchranném výzkumu na trase budoucí dálnice D35 mezi Křelovem a Neředínem poblíž Olomouce objevili dvě významná pohřebiště, včetně největšího pohřebiště nitranské kultury ze starší doby bronzové na střední Moravě. Dalším unikátním nálezem jsou neobvyklé kruhové žlábký, které archeologové zaznamenali kolem hrobů z konce eneolitu na lokalitě Sedmiměřičná.

Rozsáhlé pohřebiště nitranské kultury, která ve starší době bronzové (2100–1800 př. n. l.) obývala území východní Moravy a jihozápadního Slovenska, patří mezi nejvýznamnější objevy tohoto výzkumu. Archeologové odhalili 130 hrobů, čímž se lokalita stala největším nalezištěm této kultury.

„Díky laboratorním analýzám můžeme rekonstruovat fyzický vzhled tehdejších obyvatel, jejich zdravotní stav, stravovací návyky, genetickou příbuznost i migrační strategie,“ vysvětluje vedoucí výzkumu archeoložka Vendula Vránová.

Hroby obsahovaly nejen kosterní pozůstatky, ale také milodary – měděné ozdoby, kostěné korálky, kamenné šipky, měděný prstýnek nebo kostěná šídla. *„Mezi objevenými artefakty jsme našli také typický měděný náramek ve tvaru vrbového lístku,“* dodává Vránová. Muži a ženy byli pohřbíváni odlišným způsobem, jak v poloze těl, tak v předmětech, které je doprovázely na onen svět. Muži

například dostávali kančí kly a lovecké nástroje, zatímco ženy měly v hrobech šperky a korálky z parohů.

Archeologové rovněž zjistili, že s těly některých zemřelých bylo po delší době manipulováno. „Nález naznačuje, že šlo o pohřební přechodové rituály, které probíhaly i po smrti jedince a zahrnovaly manipulaci s tělem v jeho hrobě,“ vysvětluje Vránová.

Respekt mezi kulturami: Nitranská kultura a šňůrová keramika

Na pohřebišti archeologové našli také hroby kultury se šňůrovou keramikou. Kromě bohatých nálezů jsou tyto hroby zajímavé i tím, že hroby z nitranské kultury a kultury se šňůrovou keramikou se vzájemně nenarušovaly. Starší hroby byly pravděpodobně označeny mohylami, které výrazně dominovaly krajině. Objev naznačuje, že mladší kultura projevovala úctu ke starším hrobům.

Křelov-Břuchotín: Čtyři období pohřbívání a germánský bojovník

Dalším významným nalezištěm je lokalita v části Křelova u Břuchotína jinak nazývaná jako „Sedmiměřičná“, kde archeologové identifikovali čtyři různé pohřební období. Oblast byla využívána pro pohřební účely více než 3 000 let, od konce pozdní doby kamenné až do 9. století, kdy zde žilo slovanské obyvatelstvo na území Velkomoravské říše.

Také zde archeologové objevili pohřebiště kultury se šňůrovou keramikou (2600 př. n. l.). Při výzkumu odkryli 17 kostrových hrobů, z nichž čtyři se odlišovaly svou hloubkou a bohatou výbavou. Podle odborníků tyto hroby pravděpodobně patřily mužům, kteří byli pohřbeni s keramickými nádobami a pazourkovými nástroji. „V každém hrobě jsme navíc našli dvojici sekerek – jednu broušenou a druhou štípanou,“ uvádí Vendula Vránová. Tyto sekerky jsou v současné době podrobeny mikroskopickým analýzám.

Kolem hrobů se navíc nacházely kruhové žlábkové pozůstatky dřevěných konstrukcí, které oddělovaly posvátný prostor pohřebiště od okolí. Jedná se teprve o páté naleziště, na kterém se archeologům podařilo identifikovat obvodové žlábkové pozůstatky kolem hrobů.

Významným nálezem je také hrob germánského bojovníka se štítem a železným kopím z 3. století, který je prvním takovým objevem na střední Moravě. Na pohřebišti odborníci také odkryli sedm žárových hrobů, kde odborníci našli typické kovové šperky spojené s Kelty.

Záchranný archeologický výzkum na trase D35 v úseku mezi Křelovem a Slavonínem probíhal od srpna 2023 do dubna 2024. Nyní budou archeologové analyzovat nalezené artefakty a kosterní pozůstatky. Laboratorní analýzy přinesou nové poznatky o fyzické podobě tehdejších obyvatel, jejich zdravotním stavu, výživě a genetické příbuznosti. „Naše práce v terénu skončila, ale teď nás čeká ta nejdůležitější část – detailní analýza a interpretace nálezů,“ uzavírá Vránová.